

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Informace ve finanční správě

Damian Czudek

damian@czudek.cz

damian.czudek@law.muni.cz

Obsah předmětu

- Vybrané otázky, problémy, instituty, které souvisí s informacemi
- ...s jejich nakládáním, poskytováním, přístupem k informacím, předáváním informací, uchováváním, atd.
- Ne primárně - zákon o svobodném přístupu k informacím, o právu na informace v životním prostředí,

Struktura předmětu

- Obecné vymezení práva na informace a jeho vztah k veřejné (tj. i finanční) správě
- Mezinárodněprávní a ústavněprávní základy práva na informace (historický exkurz)
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Právo na informace a finanční správa:
  - Fiskální část - daňová správa
  - Nefiskální část - zbývající část finanční správy (správní řád + zvláštní úprava ve speciálních zákonech)

Fiskální část - správa daní

- Vztah základních zásad správy daní a práva na informace
- Ochrana a poskytování informací - Informační povinnost správce daně, Poskytování informací správci daně, Povinnost mlčenlivosti
- Dokumentace - Protokol, Spis, Nahlížení do spisu
- Jednací jazyk
- Doručování
- Závazné posouzení
- EET, kontrolní hlášení..

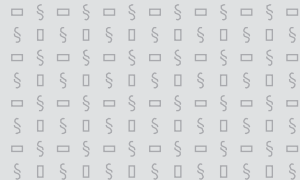

Nefiskální část

- Veřejnoprávní regulace finančního sektoru se zaměřením na informační povinnosti subjektů finančních trhů
- AML - CFT

■ -----

- Open Data, Kontrola hospodaření, Informační systémy ve finanční správě

Podmínky k absolvování předmětu

- I. „Seminární práce“
- V rozsahu 10 normostran věcného textu
- do 13.12.2019 včetně
- Do odevzdáárny v Isu

- Projevy informační společnosti ve finanční správě v ČR a vybraném státě - komparativní analýza

- Podrobně viz e-learningová osnova

- **Literatura:**
  - - viz. Elearningová osnova
  - - komentáře k Daňovému řádu
  - - ASPI, beck-online,
  - - odborné články, monografie

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Právo na informace

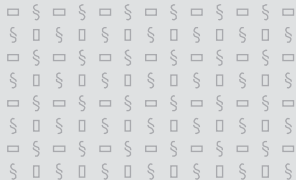
Zápatí prezentace

Co je to informace?

- Informaci lze chápat jako nějakou zprávu nebo sdělení, prostředek komunikace mezi lidmi a to různými způsoby a pomocí různých prostředků. Je tak možno činit osobně nebo prostředky komunikace na dálku, zvukem, signály, obrazem, mimikou...
- Dnes více elektronické komunikace - různé formy - email, datová schránka, webové portály (daňový portál) - nejen doručování, ale i možnosti sledování průběhů řízení, resp. možnost získání zpětné vazby od orgánu státní zprávy.
- Další specifické formy komunikace - např. školství - e-learning ...

K čemu jsou informace potřebné ve veřejné (i finanční) správě

- Informace je jedním ze základních prvků každého demokratického politického systému
- Demokratické X Nedemokratické (totalitární) politické systémy
- Různý přístup k právu na informace

Koncepce práva na informace ve veřejné správě

■ Princip diskrétnosti správy :

- *Uplatňuje se v nedemokratických systémech*
- *Občan má právo na informaci pouze na pokud tak stanoví právní předpis nebo pokud o tom rozhodl správní orgán podle své úvahy*
- *Pozitivní definice - které informace se poskytují*

■ Princip publicity správy :

- *Právní nárok všech občanů na přístup k informacím, kromě těch, které jsou zákonem vyloučeny*
- *Určeno, kdy je možno odmítnout*
- *Nárok je přímo vymahatelný, ale k provedení je třeba konkrétní zákon (definuje pravidla pro poskytování a celý proces)*
- *Ten může být také někdy, zejména po politických změnách ve státě pouze formálně proklamován - viz. zákon o svobodném přístupu k informacím a jeho účinnost, X faktická vymahatelnost, X zneužívání zákona*

Svoboda informací X přístup k informacím

- Zákonodárce upravil právo na informace, jehož význam spočívá v možnosti občana rozhodnout se, zda a co chce vědět o hospodaření s prostředky ve veřejných rozpočtech.
- Význam pojmu svoboda lze v různých situacích různě vyložit. Pro někoho to znamená možnost publikovat, svobodně předávat informace, zákaz cenzury...

Usnesení Ústavního soudu

- *„právo na informace je nepochybně subjektivním právem každého občana. Odmítnout poskytnutí informace je možné pouze v případech zákonem výslovně stanovených. Takové odmítnutí je podle názoru Ústavního soudu rozhodnutím správního orgánu, které podléhá soudnímu přezkumu.“*

Veřejná správa (častá definice)= správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu

- Důležitá povinnost - informování o činnosti org. VS
- Např. § 22 zákona o zřízení ministerstev - povinnost zkoumat problematiku v oblasti jejich činnosti , vyhodnocovat výsledky a informovat o přijatých opatřeních veřejnost
- § 3 zákona o ČNB
- Zákon o státní statistické službě

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Mezinárodněprávní a ústavněprávní základy práva na informace (historický exkurz)

Zápatí prezentace

Mezinárodní základy práva na informace

- První zmínka o svobodě slova a tisku - první dodatek Ústavy Spojených států amerických z roku 1791

Mezinárodní úroveň:

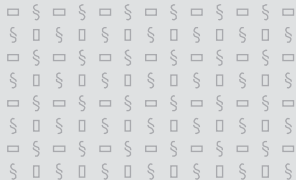
- Všeobecná deklarace lidských práv 1948 (OSN)
(čl. 19 obsahuje kromě práva svobody projevu a přesvědčení i právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmikoli prostředky a bez ohledu na hranice)
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
(čl. 19: „právo na informace, resp. především na předávání a šíření informací nejsou absolutní. Užívání těchto práv nese s sebou zvláštní povinnosti a zodpovědnosti a může proto podléhat určitým omezením)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Evropský rozměr práva na informace

- Charta základních práv (Nice, r. 2001)
  - Každému se zaručuje právo na svobodu projevu (čl. 11, kap. II - Svobody) - *freedom of expression and information*
  - Právo na přístup k dokumentům Evropského parlamentu, Komise a Rady (čl. 42)

Ústavněprávní základy práva na informace

■ Listina základních práv a svobod - čl. 17 (v části politických práv)

Článek 17 Listiny základních práv a svobod stanoví:

- 1) *Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.*
- 2) *Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.*
- 3) *Cenzura je nepřípustná*
- 4) *Svobodu projevu a právo na informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*
- 5) *Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky provedení stanoví zákon.*

Nosný výklad tohoto ustanovení

- usnesení Ústavního soudu, ve kterém soud judikoval, že *toto právo zaručuje stát. Je to právo na informaci chápanou velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti a v okolí.*

(Usnesení Ústavního soudu ze dne 18.12.2002, sp. zn. III. ÚS 156/02.)

- Samovykonatelnost = lze přímo vymáhat - odst. 1 a 2
- Odst. 4 - omezit přístup jen na základě zákona

- Dr. E. Wágnerová dodává : *„Veškerá omezení práva na informace musí mít formu zákona. Jinými slovy, neexistuje-li zákon, který zakazuje veřejné moci poskytovat informace z důvodů obsažených buď v Listině nebo mezinárodních smlouvách, není veřejná moc oprávněná informace neposkytnout s odkazem kupř. na Listinu základních práv a svobod samotnou, nebo na omezovací klauzule v mezinárodních smlouvách, neboť tyto omezovací klauzule nejsou tzv. selfexecuting, tedy samovykonávací.“*

Ústavněprávní základy práva na informace II

- Čl. 35 odst. 2 Listiny - právo každého „*na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.*“
- Podrobná úprava v zákoně č. 123/1998 Sb., o právu na informace v životním prostředí,
- Speciální ke 106/1999 Sb.,

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

- Obecný předpis
- Účinnost 1.1.2000
- Pozor na speciální úpravu ve zvláštních zákonech (DŘ, o katastr nemovitostí...) - přednost
- *„zajišťuje právo veřejnosti na informace, které se vztahují k působnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a jejich orgánů a veřejných institucí, jakož i dalších subjektů, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob.“*

Kdo je povinným subjektem?

- *Státní orgány*
- *Územní samosprávné celky*- obce, kraje
- *Orgány územních samosprávných celků* - jak v samostatné, tak přenesené působnosti
- *Veřejné instituce* - tento pojem způsobuje největší potíže. Poslední velká novela 61/2006 Sb., odstranila upřesňující dodatek „hospodařící s veřejnými prostředky“ a tím se stal tento pojem ještě obtížněji vyložitelným. Takovými institucemi mohou být Česká televize, Český rozhlas, Veřejná zdravotní pojišťovna...
- Za povinný subjekt zákon také považuje *právnícké nebo fyzické osoby*, kterým zákon svěřil rozhodování o právech a povinnostech právníckých a fyzických osob v oblasti veřejné správy. (tzn. např. na základě nějaké veřejnoprávní sml.)

Negativní vymezení

- (3) Zákon se nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví^{1a}), a dalších informací, pokud zvláštní zákon^{1b}) upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.

Způsoby poskytování informací

■ Na základě žádosti

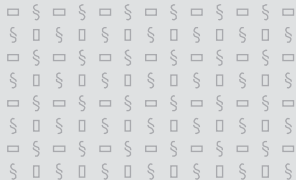
■ Zveřejněním

Subjekty jsou povinny zveřejňovat informace obecného charakteru, které jsou využitelné pro širokou veřejnost. Poskytování informací na žádost umožňuje uspokojit požadavky žadatelů, které jsou zcela individuálního a specifického charakteru.

Vymezení skutečností rozhodných pro odmítnutí poskytnutí informace

Neposkytují se informace, které jsou označeny za utajovanou informaci (*Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti*), týkají se osobnosti, projevů osobnostní povahy, soukromí fyzické osoby, jsou obchodním tajemstvím (*Toto je prolomeno v případě údajů o používání veřejných prostředků*) a také „se neposkytne informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem, získané na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění anebo sociálním zabezpečení.

Neposkytnutí informací

- Nejčastější a nejproblematictější moment: obchodní tajemství.
- Definice dříve v ObZ - §17
- *„Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatel utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.“*

Dnes...

- § 504 NOZ - „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.*“
- - **základní rozdíl:** nezdůrazňování taxativního výčtu skutečností, jež mohly být považovány za součást obchodního tajemství
- ochrany obchodním tajemstvím mohly požívat pouze skutečnosti obchodního, výrobního nebo technického charakteru. Podle NOZ budou moci požívat ochrany i jiné skutečnosti, splňující vlastnosti tímto právním předpisem požadované a související s (obchodním) závodem.

Úprava procesu poskytování informací

- Náležitosti žádosti
- Její podání, vyřizování
- Odvolání
- Hrazení nákladů

- *(možnost soudního přezkumu rozhodnutí)*

Za peníze nebo zadarmo

- Zásadně bezplatně, ale výjimky
- Potíže v praxi
- Zákon stanovuje, že povinný subjekt je oprávněn *„žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli“*
- Lze žádat úhradu mimořádné vyhledávací činnosti
- (opatření proti „šikanování“ úřadů), příklad PRF

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Právo na informace a daňová správa

Zápatí prezentace

Zásadní změna v českém daňovém procesu

- Nový zákon upravující správu daní
- Zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád
- Účinnost - 1. ledna 2011
- Nahradil dříve platný zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

Úprava správy daní

- Daňový řád (zákon č. 280/2009 Sb.)
- Subsidiární povaha DŘ
- Speciální úprava - „daňové“ zákony
  - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
  - Zákon č. 235/2004 Sb., o DPH
  - Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
  - Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
  - Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
  - zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o *dani z nabytí nemovitých věcí*
  - Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
  - A další...

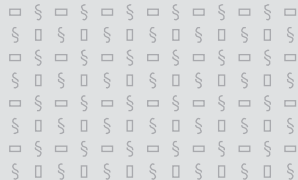
Základní cíle a přínosy Daňového řádu

- vytvoření systematicky uspořádaného a přehledného textu, který umožní snadnou a přehlednou orientaci - krátké paragrafy v souladu s legislativními pravidly vlády
- vymezení a upřesnění použitých pojmů a jejich vazeb v jednotlivých institutech,
- rozšíření základních interpretačních zásad uplatňujících se při správě daní v souladu s ústavním pořádkem, judikaturou a s reflexí obecných zásad činnosti správních orgánů obsažených ve správním řádu, při současném zachování zásad typických pro berní právo,
- zkvalitnění výkonu daňové administrativy a podpora klientského přístupu při jednání s daňovými subjekty,

Základní cíle a přínosy Daňového řádu

- širší míra zapojení výpočetní techniky v návaznosti na projekt jednotné elektronické komunikace (e-government),
- nová úprava doručování korespondující s obdobnými instrumenty v jiných procesních řádech tak, aby postavení adresáta bylo totožné a zamezilo se možným obstrukcím a vyhýbání se doručení,
- změnu v systému opravných a dozorčích prostředků, kde se rozšířil specificky daňový postup umožňující podání dodatečných daňových tvrzení na nižší daň na úkor obnovy řízení,
- jednoznačné nastavení lhůty pro stanovení daně, která ohraničuje prostor, do kdy lze zvyšovat i snižovat daňovou povinnost,

Základní cíle a přínosy Daňového řádu

- zavedení jednoznačných pravidel pro možnost opakování daňové kontroly;
- zavedení transparentních pravidel pro vedení spisu a nahlížení do něj, které přispěje ke zkvalitnění kontaktů mezi správci daně a veřejností a usnadní orientaci daňového subjektu ve spisovém materiálu.

Právo na informace a základní zásady správy daní

■ § 6 DŘ

■ Odst. 1 - zásada rovnosti / procesní rovnosti

- - nečinit rozdíly, stejný přístup, faktické rozdíly nemohou být důvodem odlišného zacházení (velikost, majetek, hospodářský výsledek)

■ Odst. 2 - zásada součinnosti a spolupráce

- - správa daní nemá jednostranný charakter, (souvisí také s autoaplikací - zvláštní metoda typická pro berní právo, subjekt sám interpretuje zákon a na sobě aplikuje a tento výsledek ve formě daňového tvrzení předkládá správci daně.
- - služba veřejnosti, klientský přístup
- - pokud daňový subjekt ne - pořádková pokuta - ultima ratio
- Správce daně musí poskytnout součinnost vždy

- **§ 9 DŘ - odst. 1 - zásada neveřejnosti**
- - motivace k poskytnutí informací o obchodní činnosti, ochrana před jejich zneužitím, nezbytné k dosažení cíle správy daní, ochota spolupracovat,
- - porušení - sankce až 500.000,- § 246
- - **odst. 3 - zmocnění ke shromažďování osobních údajů (speciální k zákonu č. 101/2000 Sb.,)**
- Dále jsou tyto obecné zásady správy daní specifikovány a rozvíjeny v jednotlivých ustanoveních DŘ, jak o nich bude řeč dále

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Ochrana a poskytování informací

Zápatí prezentace

Povinnost mlčenlivosti

- § 52 DŘ
- Zásada neveřejnosti (mlčenlivosti) - § 9 DŘ
- Úřední osoba a osoba zúčastněná na správě daní vázaná mlčenlivostí
- Povinnost vytvářet podmínky pro dodržování povinnosti mlčenlivosti, chránit přístup k údajům také v el. podobě.
- Zprostit povinnosti mlčenlivosti může pouze daňový subjekt
- INFO lze využít pouze pro účel stanovený zákonem
- Povinnost mlčenlivosti nezaniká zánikem pracovního poměru
- Nevztahuje se na informace veřejně známé, veřejně dostupné
- Výčet, ve kterých případech se nejedná o porušení mlčenlivosti
- § 255 - zvláštní ustanovení o ochraně mlčenlivosti uložené daňovému poradci
- **Pozor na odborného konzultanta při jednání se SD**

Negativní vymezení povinnosti mlčenlivosti - Součinnost s jinými orgány či osobami

- § 53 DŘ
- Předávání informací jiným subjektům § 53/1
- Taxativní výčet §53/2
- Pro potřeby trestního řízení - vybrané TČ (daňové, tam, kde neoznámí je TČ, dotační podvod, úplatkářství, padělání peněz, ... / koncepce neposkytování informací v USA
- 53/3 - oznamovací povinnost správce daně o tom že byl spáchán TČ / USA zásadně nikdy

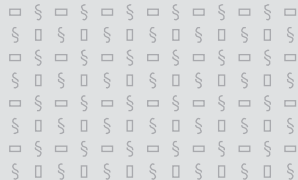
Informační povinnost správce daně - §56

Praktická aplikace zásad v §6/3 a 4 - umožnění uplatnění práv a povinností a vycházení vstříc..

- úřední hodiny, ve kterých je otevřena podatelna správce daně, kde je možno odevzdat podání a úřední hodiny pro veřejnost, ve kterých je možno u něj učinit podání ústně do protokolu nebo nahlížet do spisu
- elektronickou adresu své podatelny a další specifikace přijímaných technických nosičů
- Seznam kvalifikovaných certifikátů úředních osob nebo elektronickou adresu, kde se tento seznam nachází
- Další možnosti učinit podání prostřednictvím jiných technických prostředků
- Čísla účtů, na kterých přijímá platby, a způsob označení úhrady pro tyto účty podle jednotlivých daní
- Druhý daní, které lze platit inkasem ...

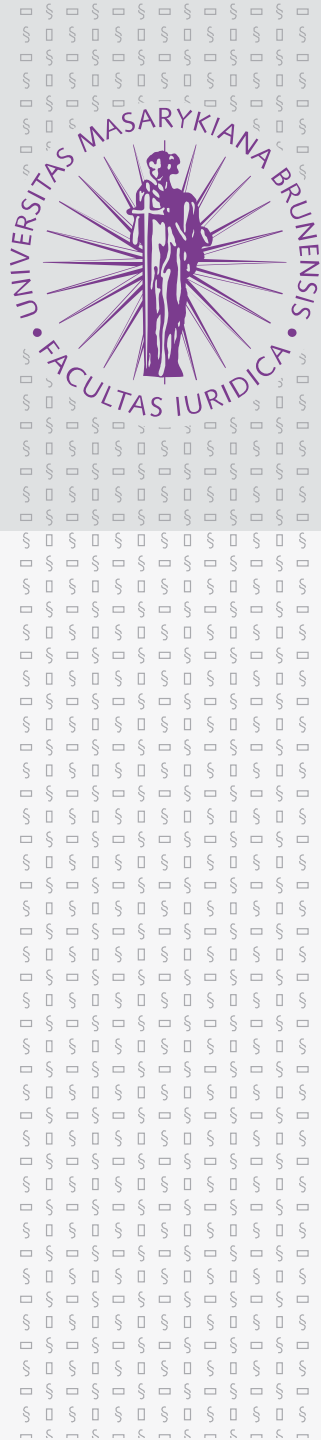

- Na úřední desce a el. Úřední desce
- Informace o právních předpisech vztahující se k jeho působnosti a informace o jejich změnách

Poskytování informací správci daně

- Povinnost poskytnout info mají orgány nebo osoby:
- Vedoucí evidenci osob nebo věcí
- Poskytují plnění, které je předmětem daně
- Provádějí řízení v případech, jejichž předmět podléhá daňové povinnosti
- Získávají jiné údaje nezbytné pro správu daní

- § 58 - bezplatně, ale jen údaje, které nelze získat z úřední evidence, kterou vede a nelze získat od jiných orgánů veřejné moci
- Viz. odst. 3

- Zdravotní pojišťovny
- Banky
- Provozovatel poštovních služeb
- Telekomunikace
- Vydavatelé časopisů

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

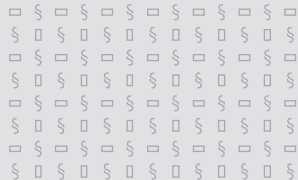
Dokumentace

Zápatí prezentace

Protokol

- O ústních podáních a jednáních - nelze brát absolutně - X zásada hospodárnosti
- Ústní podání se uskutečňují při sděleních daňového subjektu a výslechu svědka
- Nově - Může také obrazový a zvukový záznam - příloha, nutno upozornit DS
- Veřejná listina - důkazní moc (§94) (veř. Listina = i datová zpráva)
- Součástí protokolu jsou rozhodnutí vyhlášená při jednání
- Doručuje se předáním stejnopisu
- Obsah protokolu - předmět, místo, začátek a konec, vylíčení průběhu jednání, poučení, označení dokladů a jiných listin odevzdaných při jednání
- Pokud není diktován - nutno hlasitě přečíst (aby byl naplněn účel, a DS se dozvěděl informace, které jsou obsahem protokolu)
- Po vyznačení návrhů, výhrad... opět přečíst, podepsat
- Odepření podpisu a důvody - zaznamenat, nemá vliv na použitelnost protokolu jako důkazního prostředku, nutno poučit osoby
- Správce daně předá stejnopis daňovému subjektu a další osobě, pokud o to požádá

Úřední záznam

- O důležitých úkonech, které nejsou součástí protokolu
- Zachycuje se skutečnosti, které mají vztah ke správě daní - vyjádření, událost (telefonát, že nepřijdou)
- Jde zejména o samostatné úkony pracovníků správce daně
- Na rozdíl od protokolu je úřední záznam interní písemností správce daně.

Spis

- Vede příslušný správce daně
- Obsahuje zejména
  - písemnosti obsahující podání
  - Písemní vyhotovení rozhodnutí
  - Protokoly
  - Úřední záznamy
- Písemnost = listina i datová zpráva
- Součást spisu - obrazové a zvukové záznamy
  - Členění -
    - části podle jednotlivých daňových řízení
    - Části týkající se vymáhání
    - Části týkající se dalších povinností při správě daní
    - Část vyhledávací - neveřejná
    - Část týkající se řízení o pořádkových pokutách
    - **MUSÍ OBSAHOVAT SOUPIS PÍSEMNOSTÍ**

- Dříve chyběl soupis písemností (jak tomu bylo např. v civilním či trestním řízení)
- Nebylo jasné, co je obsahem spisu a co nebylo předloženo k nahlédnutí
- V podstatě nemožnost obrany daňového subjektu před neposkytnutím informace správce daně

Nahlížení do spisu

- Právo nahlédnout u SD do spisu, do části které se týkají jeho práv a povinností,
- Ne do vyhledávací
- Právo nahlédnout do osobních daňových účtů
- Právo nahlédnout do soupisu písemností, nesmí být patrný jejich obsah
- Úřední hodiny pro veřejnost, lze dohodnout i mimo (v praxi lépe dohodnout i pokud jdeme v úředních hodinách, zejména k delšímu prostudování spisu, či s ohledem na probíhající řízení, aby spis byl fyzicky dostupný, zejména pokud má konkrétní správce daně více pracovišť
- O nahlížení - protokol nebo úřední záznam
- Na žádost - opisy, kopie, výpisy, potvrzení
- Nesouhlas s rozsahem - podat stížnost (§261) - kdysi odvolání

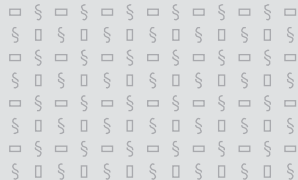
■ Daňová informační schránka

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Jednací jazyk

Zápatí prezentace

Tři základní modely úpravy

- Americký model úpravy
- Slovenský/polský model
- Český model

Právní úprava

ČR - zákon č. 500/2004 Sb., správní řád,

- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád,

SK - zákon č.270/1995 Z.z., o štátnom jazyku

PL - zákon ze dne 7. října 1999, o polském jazyce,

USA - na federální úrovni chybí,

- Angličtina de facto úředním jazykem, i některé zákony (naturalizační) vyžadují znalost angličtiny.

- Některé státy federace mají zakotven úřední jazyk, a to většinou angličtinu a např. španělštinu, havajštinu...

Praxe daňové správy USA

- Interna Revenue Service a další lokální finanční orgány..
- přizpůsobení se klientům a zaměstnávání vícejazyčných pracovníků s ohledem na praktický a pragmatický přístup
- formuláře ve více jazycích

Jednací jazyk

- Při správě daní - jednání a písemnosti pouze v českém jazyce - Rozdíl oproti ZSDP !
- Písemnosti jiném jazyce - předložit originál plus překlad (nebo nevyžaduje nebo ověřený) prohlášení může být učiněno na úřední desce i pro neurčitý počet písemností v budoucnu
- Kdo neovládá jazyk - tlumočnick na své náklady (ze seznamu)
- Národností menšiny [(pouze občané ČR - viz rozhodnutí soudu 7 Afs 16/2006-62)] - možnost činit podání a jednat v jazyce národnostní menšiny, případně si správce na vlastní náklady obstará tlumočnicka ze seznamu tlumočnicků
- Osoby neslyšící, hluchoslepé - prostředník na náklady správce
- Dříve úprava chyběla - NUTNO bylo použít SŘ na základě zásady nejbližší právní úpravy, ne s ohledem na subsidiasritu

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Doručování

- Stěžejní právní institut pro všechna odvětví - zajištění procesních práv účastníků řízení a realizaci hmotněprávních norem
- Slouží ke komunikaci mezi účastníky, resp. seznámení se s určitým postupem, úkonem, rozhodnutím, či obsahem jiného dokumentu.

Zásadní změna v českém právu týkající se doručování

- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- (zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zavedením zákona o elektronických úkonech
- Účinnost - 1. červenec 2009 (spuštění datových schránek odsunuto na 1. listopad 2009)
  - zrovnoprávnění listinné a elektronické podoby
  - zavedení institutu autorizované konverze dokumentů
  - institut datových schránek
  - snaha o unifikaci, ale zachovány specifika doručování v daňové správě
  - hromadný předpisný seznam

Přizpůsobení Daňového řádu novému způsobu doručování

- Část druhá DŘ - obecná část o správě daní, Hlava III - Doručování
- § 39/1 DŘ - Způsoby doručování
- *A), „Správce daně doručuje písemnost při ústním jednání nebo při jiném úkonu, nebo*
- *B) elektronicky.” (el.podp., dat.)*
- *Teprve v případě pokud není možné - objektivní důvody, se bude doručovat na základě odst. 2 - provozovatel poštovních služeb, úřední osoba pověřená doručováním, jiný orgán o němž to stanoví zákon*

Změna oproti ZSDP

V DŘ - zohlednění zásady hospodárnosti a procesní ekonomie - zrychlení a zefektivnění práce správce daně

- § 17 - Doručování

(1) Správce daně doručuje úřední písemnosti zpravidla poštou. Tyto písemnosti může však doručit i svými pracovníky.

- § 17a - Elektronické doručování

Adresátovi, který má zpřístupněnu datovou schránku, se doručuje přednostně podle zvláštního zákona.

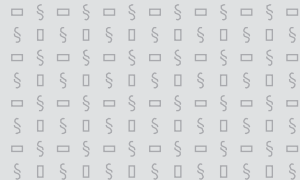
Zvláštní ustanovení upravující elektronické doručování

- § 42 - Osobě, která má zpřístupněnou datovou schránku, se doručuje elektronicky podle jiného právního předpisu

Ve srovnání se ZSDP došlo v DŘ - zohlednění zásady hospodárnosti a procesní ekonomie - zrychlení a zefektivnění práce správce daně, omezení možnosti vyhýbání se doručení

Ve srovnání se ZSDP zmizela také z daňového řádu úprava možnosti komunikace se správcem daně prostřednictvím emailu se zaručeným el. podpisem.
(srovnej např. s OSŘ)

Zvláštní způsoby doručení

- Doručování veřejnou vyhláškou
- Doručování hromadného předpisného seznamu

Další ustanovení o doručování

- Doručování prostřednictvím zásilky - FO, PO
- Uložení písemností
- Účinky doručení
- Neúčinnost doručení

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech... ve znění pozdějších předpisů

(E-Government Act)

- Účinnost: 1. červenec 2009
- Aktivace systému: 1. listopad 2009
- **Zavádí:**
- Jasně zásady elektronické komunikace mezi soukromými osobami a orgány veřejné správy
- Tzv. Autorizovanou konverzi dokumentů
- Datové schránky

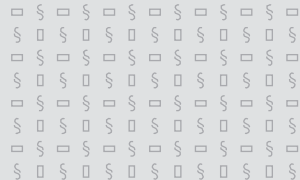

Co je to Datová schránka?

Definice v §2 e-gov act

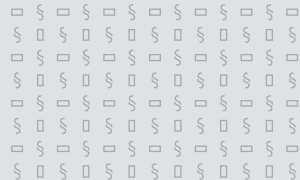
- Je elektronickým uložištěm, které je určeno pro:
  - a) doručování orgány veřejné moci,
  - b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,
  - c) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob (po změně)

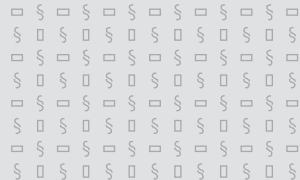
- Původně měla sloužit pouze pro doručování mezi orgány veřejné moci a FO a PO
- Později došli k závěru - přidána možnost doručování mezi soukromými osobami navzájem
- 1. leden 2010 - doručování faktur
- 1. červenec 2010 - všechno

Je zde třeba souhlas pro doručování mezi soukromými osobami navzájem a nastavit určitým způsobem datovku - aby byla viditelná. Jinak je pro soukromé osoby „neviditelná”

Proč se zavádí DS?

- Ekonomické důvody - snížení nákladů na doručování
- Rychlost a efektivita doručení
- Efektivita doručování - zamezování vyhýbání se doručení

Datová schránka

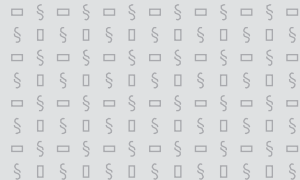
- Nenahrazuje e-mail (jsou určité podobnosti)
- Bezpečnost zaručuje stát
- Systém administruje Ministerstvo vnitra
- Faktickou správu provádí Česká pošta, a.s.

Za peníze nebo zadarmo?

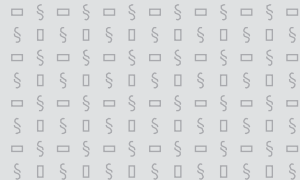
-primárně zadarmo, ale...

Cena služby pro uživatele		
Transakci kumulativně	Cena bez DPH	Cena s DPH
0 - 33 ml.	15,04	17,90
33 - 66 ml.	13,96	15,90
66 - 100 ml.	11,88	13,90
100 - 123 ml.	10,00	11,90

Datová schránka - jak to funguje

- Neomezená kapacita
- Na žádost - pro soukromé subjekty
- Pro právnické osoby - ze zákona - není třeba žádosti
- 1 datová schránka pro jeden subjekt (výjimka pro advokáty, notáře, exekutory)

Fikce doručení

Dvě možnosti fikce

- Zalogováním se do datové schránky - není nutné konkrétní zprávu nebo dokument otevřít
- 10 dnů po odeslání zprávy - není nutné otevřít zprávu ani dokument ani se zalogovat do schránky

Zrychlení doručování - zamezení vyhýbání se doručení

??

- Doručování do zahraniční?
- Doručení do špatné datové schránky -
vyzvednutí/nevyzvednutí

- účinky doručení?

Datová schránka - žádost fyzické osoby

Žádost o zřízení datové schránky fyzické osoby

podle zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Údaje o fyzické osobě

Jméno:	Příjmení:		
<input type="text"/>	<input type="text"/>		
Druhé jméno:	Rodné příjmení:	Datum narození:	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Místo narození			
Místo:	Okres:	Stát:	Státní občanství:
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text" value="Česká republika"/>	<input type="text"/>

Nepovinné údaje

pro adresáty, kteří chtějí být vyrozuměni o dodání datové zprávy do datové schránky

Kontaktní e-mail:

Čtete o ozo m ě:

Datová schránka - logování

INFOLINKA: 270 005 200

Přihlášení

Certifikát

Uživatelské jméno:

Heslo:

- [Zapomenuté heslo](#)
- [Nápověda](#)

PŘIHLÁSIT

DATOVÉ SCHRÁNKY

Datové schránky transformují vnitřní a vnější vztahy veřejné správy pomocí informačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy. Cílem je rychlé, spolehlivé a levné poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti.

Důležitým prvkem zákona je uznání elektronických dokumentů jako rovnocenných s papírovými a zajištění jejich bezpečnosti.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Datová schránka - vytváření zprávy - obálky

Vyhledání příjemců

Výběr adresáta

Vyberte typ schránky, vyplňte vyhledávací pole a stiskněte tlačítko Vyhledat. V levém spodním sloupci zaškrtněte vybraného adresáta, kterému chcete odeslat datovou zprávu a stiskněte tlačítko Přidat. Takto můžete přidat více adresátů. Poté stiskněte tlačítko Připravit novou zprávu.

Typ schránky

Orgán veřejné moci

ID schránky

*

Identifikační číslo (IČ)

*

Název organizace

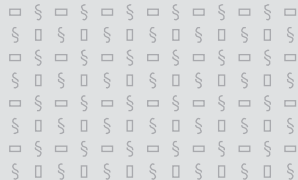
*

VYHLEDAT

VYMAZAT FORMULÁŘ

ROZŠÍŘENÉ HLEDÁNÍ

* Takto označené položky musí být vyplněné. * Alespoň jedna z takto označených položek musí být vyplněná

Datová schránka - vytváření zprávy

Nová datová zpráva

Odesílatel

Název: Jan |Marvan,

Příjemce

Počet příjemců: 1

Název: |OVM TEST 1, Kolmá 1, 11000 Praha, CZ

Obecné informace

Věc:

Zmocnění: / § odstavec písmeno

Naše č. j.: Pokud nevíte, nevyplňujte.

Naše sp. zn.: Pokud nevíte, nevyplňujte.

Vaše č. j.: Pokud nevíte, nevyplňujte.

Vaše sp. zn.: Pokud nevíte, nevyplňujte.

K rukám: Pokud nevíte, nevyplňujte.

Do vl. rukou: Zakázat doručení fikcí:

Přílohy

Datová schránka - prohlížení zpráv

SEZAM a.s. | Jiří Lapáček | [Odhlásit](#)

Máte právo: číst zprávy, psát zprávy, číst zprávy do vlastních rukou, zobrazit seznam zpráv, vyhledávat uživatele, měnit nastavení

Navigation menu with icons and labels:

- DOMŮ
- NOVÁ ZPRÁVA
- DORUČENÉ ZPRÁVY
- ODESLANÉ ZPRÁVY
- NASTAVENÍ
- ADRESÁŘ
- NÁPOVĚDA

Přijaté zprávy

Stav	Doručeno	Odesílatel	Věc	Naše spisová zn. a č.j.	Vaše spisová zn. a č.j.
	23. 4. 2009 17:22:52	Město Mohelnice U Brány 2/916, 78985 Mohelnice, CZ	Stavební povolení - žádost o doplnění povinných údajů		

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

ŘÍZENÍ O ZÁVAZNÉM POSOUZENÍ 132 a násl.

- **část třetí** – Zvláštní část o správě daní
- **Hlava II**

Závazné posouzení

- Relativně nový institut - do našeho právního řádu zaveden k 1.1.2004.
- Editační povinnost lze zjednodušeně popsat „*jako povinnost finančního úřadu písemně a závazně se vyjádřit k problému zdanění, s nímž se na něj podnikatel obrátí.*“
- Souvisí se zásadou právní jistoty - nepřehlednost zákonů
- Úpravu najdeme v § 132 DŘ a dále ve zvláštních zákonech
- Tento institut představuje právo daňového subjektu požádat místně, samozřejmě i věcně, příslušného správce daně o vydání rozhodnutí o závazném posouzení daňových důsledků, které pro něj vyplynou z daňově rozhodných skutečností, které již nastaly nebo jsou očekávány, ale pouze v případech stanovených zvláštním zákonem.
- **X Reorganizace správy daní a její dopady**

Závazné posouzení

- Pouze na žádost
- Rozhodnutí kromě obecných náležitostí - § 102/1 DŘ musí obsahovat i časový a věcný rozsah závaznosti
- Účinnost max. 3 roku, pokud nestanovil kratší lhůtu
- Rozhodnutí je účinné při stanovení daně vůči správci daně, který rozhoduje o daňové povinnosti daňového subjektu, na jehož žádost bylo rozhodnutí vydáno
- Nesmí dojít ke změně skutečného stavu věci - rozhodných skutečností, a ke změně zákonné úpravy - neúčinné rozhodnutí - *zásah do právní jistoty subjektu*
- Proti rozhodnutí o závazném posouzení nelze uplatnit opravné prostředky

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- Pouze pokud tak stanoví zvláštní zákon, jedná se o jednotky případů / dotazů
  - První od roku 2004
  - Rozšířeno s účinností od 1.1.2006
  - Největší novela k 1.1.2008
  - (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů)
  - Zákon o soudních poplatcích - poplatek 10.000,- kromě 38na ZDP
  - Poslední... EET

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- závazné posouzení pro případy odpočtů ztrát od základů daně z příjmu v obdobích po podstatné změně společníků. § 38na odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen ZDP), stanoví: *„Vzniknou-li poplatníkovi pochybnosti, zda jsou splněny podmínky stanovené v odstavcích 1 až 6, může požádat správce daně o závazné posouzení skutečnosti, zda daňovou ztrátu vzniklou před podstatnou změnou lze uplatnit jako položku odečitatelnou od základu daně po podstatné změně...“*
- § 38na zákona č. 568/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- § 38nc ZDP
- možnost požádat správce daně o závazné posouzení v případech, kdy poplatníkovi vznikají pochybnosti, zda jim sjednávána cena se spřízněnými osobami odpovídá ceně obvyklé. Ustanovení navázalo na § 23 odst. 7 ZDP, který umožňuje za určitých podmínek možnost úpravy cen, které byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích. Umožňuje tak eliminovat riziko plynoucí z možného nesprávného určení ceny, resp. přecenění, a také následného doměření daně a uložení sankcí. Avšak zákon nedefinuje pojem „obvyklá cena“, ani nestanovuje způsob, jakým by ji bylo možno stanovit, což nepochybně může negativně působit na podnikatele, neboť jsou v neustále nejistotě, zda byla cena mezi osobami spřízněnými stanovena správně.

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- závazné posouzení způsobu rozdělení výdajů (nákladů), které nelze přiřadit pouze ke zdanitelným příjmům - § 24a ZDP - Toto ustanovení dopadá především na fyzické a právnické osoby v neziskové sféře, které provádějí „tzv. „klíčování nákladů“ podle toho, zda tyto náklady souvisí nebo nesouvisí s činnostmi, z nichž dosahované příjmy jsou předmětem daně (§ 24 odst. 5 a § 24 odst. 3 ZDP)“

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- závazné posouzení poměru výdajů (nákladů) spojených s provozem nemovitosti používané zčásti k podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti anebo k pronájmu a zčásti k soukromým účelům, které lze uplatnit jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů - nový § 24b ZDP - jde u tohoto poplatníka o posouzení, zda způsob uplatnění výdajů (nákladů) spojených s provozem nemovitosti do výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů, odpovídá znění § 24 odst. 3 ZDP.

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- *závazné posouzení skutečnosti, zda je zásah do majetku technickým zhodnocením* - nový § 33a ZDP - dle tohoto ustanovení poplatník, který bude provádět, provádí nebo provedl zásah do majetku, může požádat příslušného správce daně o vydání rozhodnutí o závazném posouzení, zda je tento zásah do majetku technickým zhodnocením podle znění § 32a odst. 6 a § 33 ZDP.

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- *závazné posouzení skutečnosti, zda se jedná o výdaje (náklady) vynaložené při realizaci projektů výzkumu a vývoje* - § 34a ZDP - Poplatník může požádat příslušného správce daně o závazné posouzení skutečnosti, zda se u výdajů (nákladů), u nichž má pochybnost, jedná o výdaje (náklady) vynaložené v daném zdaňovacím období při realizaci projektu výzkumu a vývoje, které lze odečíst od základu daně podle znění § 34 odst. 4 a 6 ZDP.

Možnost podat žádost o ZP – zvláštní zákony

- *závazného posouzení správnosti zařazení zdanitelného plnění z hlediska sazby daně.* Podle tohoto ustanovení může kterákoliv osoba požádat *Ministerstvo financí* o vydání rozhodnutí o závazném posouzení, zda je zdanitelné plnění z hlediska sazby daně správně zařazeno do základní nebo snížené sazby daně podle § 47 odst. 1 ZDPH. V žádosti o závazné posouzení lze uvést vždy jen jednu položku zboží, služby nebo nemovitosti.

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Děkuji za pozornost